

A BEVEZETŐBEN ELHANGZOTT GONDOLATOK

A család és az iskola kapcsolatának alapja csak a bizalom lehet!

A gyermek számára az iskolába járás kötelező. A felnőttek felelőssége az, hogy mégis nyugodt és örömteli legyen az iskolai élet a gyerekeknek.

A család és az iskola szövetséget kötött, amikor a gyerek felvételéről a szülők értesítést kaptak. Ebben a szövetségben mindkét félnek vannak feladatai.

– Az iskola feladata – túl azon, hogy megtanítja olvasni, írni, számolni a gyerekeket – az, hogy továbbfejlessze mindazokat a képességeket, melyeket csak nagyobb közösségben lehet teljesen elsajátítani: az együttműködést, a konfliktuskezelést, a toleranciát, az empátiát, a segítőkészséget, az alkalmazkodást, a kivárást, a türelmet másokkal szemben. Ezen közben persze rengeteg személyes értelmi és érzelmi jellegű képesség, készség is fejlődik majd, melyekre alapvetően megvannak a gyerekek hozott adottságai.

– A szülői ház feladata – túl azon, hogy érzelmi biztonságot nyújt a gyermek számára – az, hogy megalapozza értékrendjét, alapvető viszonyulását a másik emberhez, a világ jelenségeihez, saját magatartásához. Segíti, támogatja önállóságának, döntési képességének, felelősségérzetének kialakulását, hogy el tudja igazodni ebben a nagyobb közösségben, az új helyzetekben is.

Ami közös alapelv ebben a szövetségben, hogy a gyermek érdekét tartjuk szem előtt.

De mi is a gyermek érdeke? Az, hogy jó példát lásson a problémák kezelésére minden esetben. Azt lássa, hogy a felnőttek meg tudják beszélni az esetleges nézeteltéréseket, megállapodásra tudnak jutni, képesek együttműködni. Ehhez szükséges most a megelőlegezett bizalom úgy a tanítók, mint a szülők részéről.

Az együttműködés könnyű, amíg nincs semmi probléma. Reméljük, hogy nagyrészt ez lesz a tapasztalat. De a problémák az élet velejárói. Féltreértések lesznek bizonyára. Ilyenkor kell majd tudatosan törekedni egymás érveinek a megértésére.

A család életrendjét befolyásolja majd az iskolába járás, hiszen egy kicsit több lesz a szabály, amit figyelembe kell venni. Erre fel lehet készülni.

A tanítók igyekeznek eleget tenni a szülői elvárásoknak, figyelembe veszik a szülők bizonyos kéréseit, méltányolják a család esetleges problémáit, de a nyugodt együttműködés része az is, hogy a szülők is igyekeznek eleget tenni az iskola kéréseinek, például a napi időbeosztás tiszteletben tartásával és a rendszeres érdeklődéssel, a gyermek fejlődésének nyomon követésével, a szülői értekezleteken, fogadóórákon való részvétellel.

”Olyan lesz a jövő, mint amilyen a ma iskolája” – mondja Szentgyörgyi Albert. És itt elsősorban nem a tanórák rendjére meg a tantárgyakra kell gondolni, hanem arra a kommunikációs kultúrára, ami az iskola mindennapjait jellemzi. Mert ezt szívják magukba a gyerekek, ezt viszik majd ki a társadalmi életükbe sokkal inkább, mint a tananyagot. És ha ez a kommunikáció – a felnőttek között is – erőszakmentes, a problémák, konfliktusok kezelésében konstruktív, feloldásra, megállapodásokra törekvő, a tanuláshoz való pozitív viszonyulást a bizalmon alapuló tanár-diák kapcsolat is erősíti, akkor az ifjú nemzedék ezt örökíti majd tovább.

Azért kell erről beszélni, mert a fenti állítás mellett az is igaz, hogy az iskola egy kicsit leképezi az adott társadalmat. A ma iskolájába a társadalom minden kóros és káros jelensége is beszűrődik. Ezt tudatosítanunk kell, észre kell vennünk, hogy ne konzerváljuk, ne örökítsük tovább a társadalmi problémákat. Tehát az iskolai kommunikációban felerősödik fontossága a másság elfogadásának, az előítélet-mentességnek, a toleranciának, az egymásra figyelésnek, a türelemnek, az összefogásnak, egymás megbecsülésének és efféléknek, amiknek híján vagyunk a társadalmi élet oly sok színterén.

„Megismerlek és elfogadlak. Olyannak, amilyen vagy. A te teljes világotat. Aki jól szeret, az megismer és elfogad, saját világát kitágítja a másik felé. Befogadja őt.”

Az idézet Vekerdy Tamás Jól szeretni című könyvéből való. Nagyon fontos dologról van szó, hiszen ki merné megkérdőjelezni, hogy a szülő szereti gyermekét, és hogy jól akar neki. De vajon jól szeretjük-e gyermekünket, úgy akarunk-e jól neki, ahogyan arra neki éppen szüksége van? Ezt a kérdést járja körül könyvében az ismert kiváló pszichológus. Aki elfogadja gyermekét olyannak, amilyen, az elfogadja vágyait, képességeit, de született adottságait, hajlamait, hibáit, gyengeségeit is. Ahhoz segíti hozzá, amivé lehet, nem azt erőlteti rá, ami a saját felnőtt vágya, vagy amit a divat sugall. Nem gyakorol rá nyomást nagyobb elvárásokkal, mint amire képes stb. Ez az iskolai évek alatt nagyon fontos szempont lesz, ha nem akarunk szorongó gyermeket nevelni.

„A felnőttek sokszor nem értik meg, hogy a gyerek számára sokkal fontosabb az a tény, hogy foglalkozzanak vele, mint az, hogy ezt milyen jelleggel teszik, dicsérik-e vagy büntetik.

A lényeg a törődés. Ezért az agresszivitás, az engedetlenség kiváló lehetőség arra, hogy a gyerek felhívja magára a felnőttek figyelmét, és kikényszerítse a vele való foglalkozást.”

Ezt a nyilvánvaló tényét Popper Péter nélkül is tudhatnánk mi felnőttek, hiszen tapasztaljuk sok esetben. Az idézetet az iskolaérettség, az iskolában való beválás kapcsán emelem most ide. Az iskolaérettséget jelző képességekről sok helyen olvashatnak, tájékozódhatnak. Ennek az érettségnek már az iskolakezdéskor fontos szerepe van, amikor a beilleszkedés a döntő. A tanítók sok éves tapasztalata alapján azonban két terület fontossága emelkedik ki a beilleszkedés szempontjából: a viselkedési szokások és az önállóság.

Nem az a gyerek lesz sikertelen, aki nem tud számolni, olvasni, hanem aki nem tud beilleszkedni az iskolai életbe, nem tud úgy viselkedni, hogy társai elfogadják, hogy szívesen barátkozzanak vele.

A fent említett agresszivitás és engedetlenség jelei szinte mindig a megfelelő törődés hiányára utalnak. Ha a gyermek nincs harmóniában önmagával, nem tudja, miben jó, nem bízik a felnőttekben, mert sokszor nem érti őket, úgy érzi, becsapják; kiszámíthatatlan lesz, hogy mivel igyekszik majd felhívni magára a figyelmet. Nagyon sokszor azt hiszi, a rend megzavarása számára az egyetlen esély, hogy vele foglalkozzanak. Az első kudarcok, panaszok az iskolában, amik a felnőttek közötti nézeteltérésekhez vezethetnek, sohasem a gyerek tanulmányi munkájával függnek össze, hanem a magatartásával. A tanulással kapcsolatos problémák később látszanak meg, de sok esetben ezek is a magatartási zavarok, a szociális éretlenség következményei.

Sok gondot okozhat a gyermeknek az is, ha önállótlan, ha az önellátás szempontjából mindenben segítségre szorul. (vécehasználat, öltözködés, eszközeinek használata, rendben tartása, a segítségkérés módja stb.)

De lehet a kudarc oka az iskolaérettség egy harmadik területének, az érdeklődésnek a hiánya is. Ha a gyermeket semmi sem érdekli az iskolai feladatok közül, nem talál örömet a sikeres végrehajtásban, akkor bizony segítségre szorul. A tanítónak és a szülőnek feltétlenül meg kell beszélnie, hogyan segíthetnek, mert a kényszeredetten, utálkozva történő tanulás hosszú távon káros. A kötelesség emlegetése, a büntetés kilátásba helyezése csak ronthat a helyzeten.

A tanító feladata, hogy felkeltse a gyerek érdeklődését, hogy igyekezzen tanulási sikerélményekhez juttatni. De ki kell deríteni azt is, mik azok az otthoni szokások, körülmények, amiknek kisebb változtatásával növekedhet a gyermek motivációja a tanulási tevékenységek iránt. Ha bizalom van a felnőttek között, akkor közösen el tudnak érni eredményt egy kezdetben motiválatlan gyermek esetében is. És ez igazi siker!

Közel három hónapnyi idő áll még rendelkezésére minden családnak, hogy felkészüljön a nyugodt, kudarcmentes iskolai életre. Mit tehetnek? Mit ne tegyenek?

Ne tanítsák olvasni, írni, számolni, hacsak nem a gyerek kéri. Ne segítsenek neki, ha nem muszáj. Amit egyedül is meg tud csinálni, hadd tegye, még ha lassabban is, ügyetlenebbül is. Nem kell minden cselekedetét értékelnie és főleg kijavítani. Többet ér, ha a játékok rendbe rakása, a ruha összehajtása nem olyan precíz, de ő csinálta! Ne büntessék, inkább beszéljék meg! Ez minden rosszság elkövetése esetében érvényes! Az erőszak erőszakra szoktat, akár testi, akár lelki erőszakról van szó.

Meséljenek mindennap!

Beszélgessenek mindennap! Arról is, amiről a gyerek szeretne beszélni! Játsszanak társasjátékokat a gyerekekkel, amiknek szabálya van! Adjanak lehetőséget, hogy kortársakkal kelljen együttműködni, hogy gyakorolhassa a megegyezési technikákat!

Figyeljék meg gyermekük reakcióit az egyes élethelyzetekben, mely jellemző rá! Ha ideges, ha türelmetlen, ha szorong, próbálják benne a feszültségeket feloldani! Ne felejtsek el, hogy minden magyarázatnál többet ér a példaadás, akármilyen viselkedési szokásról van szó!

Bízzanak az iskolában, a tanítóknak, mindent meg fogunk tenni, ami rajtunk múlik, hogy boldog kisiskolásaink legyenek, akik fejlődnek is. Kívánunk Önöknek sikeres tanévet, együttműködő szülői közösséget az osztályban!

Végül még néhány elgondolkasztó idézet, kommentár nélkül:

"Egy gyerek önmagában véve nem valami tökéletlen lény, nem félig kész felnőtt, hanem önállósággal rendelkező egyén. Egy ebihal elégséges önmagának, s működése éppen olyan tökéletes mint a békáé; nem tökéletlen, nem elégtelenül működő béka tehát...! Ha a gyermek "önálló" lény teljes létező saját étellel, sajátos szükségletekkel rendelkező valaki, akkor ebből arra következtethetünk, hogy a nevelés - a gyermek szempontjából - nem az életre való felkészítés, hanem maga az élet." (Claparede)

A gyerekek kitűnő terapeuták, mert a formális oktatás még nem zavarja meg bennük a mély, intuitív tudást. Jól tudják, mi megy végbe a felnőtt szívében. Ösztönös érzékelésük előtt semmi sem maradhat rejtve vagy titokban, és többnyire átlátnak álarcainkon.

[Gerald G. Jampolsky](#)

Minden gyerek jó. Jó, ha jól érzi magát a világban, ha biztonságban van. Ha a szülei mosolyognak, ő is mosolygós. Ha feszültek, ő is feszült. Ha barátságosak, ő is barátságos. Ha nem őszinték, ha titkolóznak, ő is így tesz. Szomjazik a jó példára és a szeretetre. És, ha rosszul érzi magát, ha "rosszalkodik", a legtöbb, amit érte tehetsz, hogy még jobban szereted.

[Vida Ágnes](#)

***Kívánunk Önöknek együttműködő szülői közösséget az osztályban,
és örömteli iskolás éveket gyermeküknek!***